

mönsterförändring

De mönster vi oftast träffar på när vi ska sy folkdräkter är mönsterkonstruktioner av plagg som burits av människor i början och mitten av 1800-talet. Dessa människor hade en annan kroppsbyggnad än vi. De var både kortare och tunnare än vi och deras kroppsställning var inte så rak som vår.

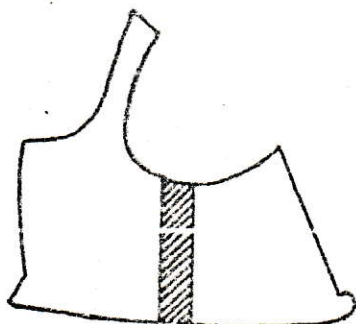
Då vi provar in en toile ska vi försöka att få plagget att se ut likadant på nutidens människor som på dåtidens.

Det fordras ganska mycket träning innan toileinprovningen lyckas riktigt bra. Dels behöver man träna det rent praktiska tillvägagångssättet för att få plagget att sitta snyggt. Dels behöver man träna upp förmågan att se plaggets modestil så att man inte förändrar den. Därför bör man alltid ha en skiss över plagget, att ständigt jämföra med när man provar.

Ändra aldrig en toile från en människa till en annan utan utgå alltid från grundmönstret. Det är annars stor risk att stilen ändras så småningom.

HÄR FÖLJER NÅGRA RÅD FÖR TOILLEINPROVNING:

1. Använd ett ganska stadigt tyg t.ex. oblekt lakansväv. Använd inte gamla tyger t.ex. slitna lakan ty sådana tyger formar sig för lätt efter kroppen.
2. Klipp till toillen med sömsmån endast på de kanter där två stycken ska sys ihop, alltså ej runt hals- och ärmringning samt nederkanter.
3. Träckla ihop toillen.
4. Kom ihåg att de plagg som ska bäras under ska vara på vid inprovningen.
5. Prova toillen. Den är säkert alldeles för liten.
6. Förstoring och förminskning av ett mönster sker på samma sätt. Här nedan visas endast förstoring eftersom det är vanligast.
7. = utökning
 = intagning

LIVPLAGG

OM DEN INTE NÅR IHOP FRAMTILL....

Klipp upp den mitt under armen och sätt i en lagom stor bit.

Sätt på toillen igen och nåla ihop den framtill.

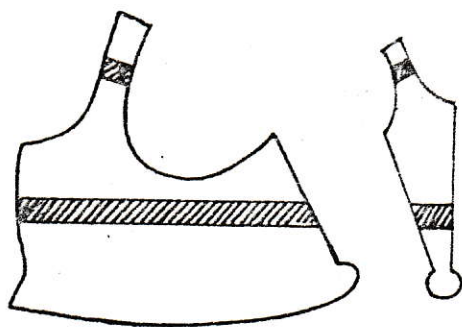

SVENSKA URDOMSRINGEN FÖR BYGDEKULTUR

Dräktsömnad

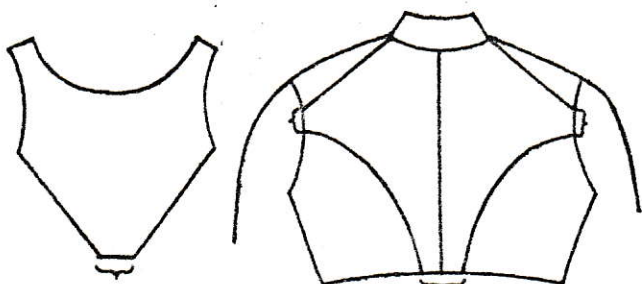
OM DEN ÄR LITE FÖR KORT.....

Klipp upp den mitt på axeln och
sätt i en lagom stor bit.

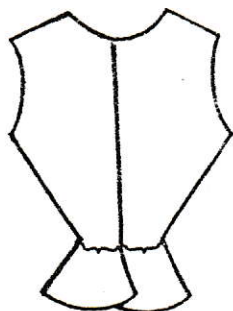
OM DEN ÄR MYCKET FÖR KORT.....

Klipp även upp fram- och bak-
stycke tvärs över och längda,
ev. på två ställen om det behövs.

SEN BÖRJAR DEN RIKTIGA INPROVNINGEN

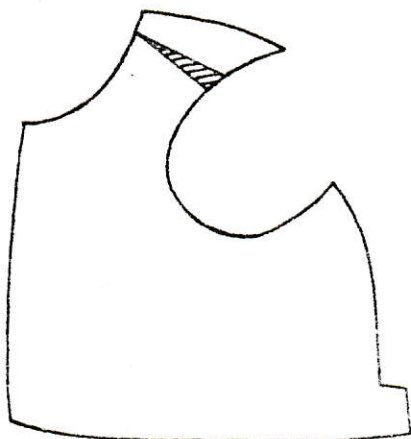
Börja alltid från ryggen. Vissa detaljer på en rygg får
man absolut inte ändra: lutningen på axelsömmen
samt nedan markerade detaljer:

OM RYGGEN ÄR FÖR TRÅNG PÅ BREDDEN.....

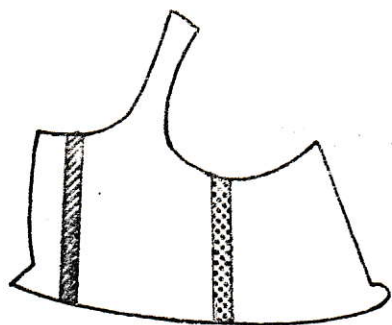
Ryggen stretar i mitten och det bildas
bubblor vid ärmhålen.

Klipp upp mitt i ryggen och lägg i en
kil i mitten.

OM DET STRETAR UTE PÅ AXELN

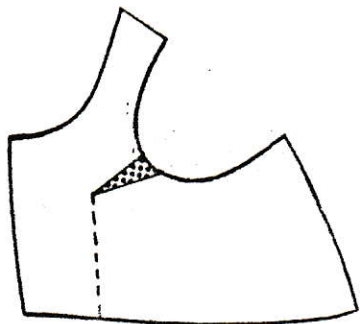
Klipp upp mitt på axeln och lägg i en
kil som smalnar inåt halsen.

OM DU FICK LÄGGA EN MYCKET STOR BIT UNDER ARMEN....

Då kanske balsurringningen ser snäv ut.

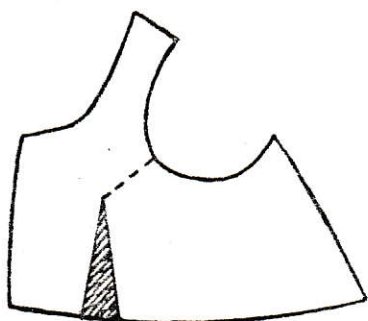
Klipp då upp framtill från uringningen och rakt ned och lägg i en så stor bit att axelbandet kommer på naturlig plats och uringningen ser lagom ut. Tag bort lika stor bit under armen.

OM DET BLIR EN BUBBLA FRÅN ÄRMHÅLET TILL BYSTEN....

Nåla in det överflödiga tyget och sluta mitt på bystens högsta punkt.

Tag av plagget och klipp upp framstycket nerifrån och upp just till den punkt där inprovningen slutar.

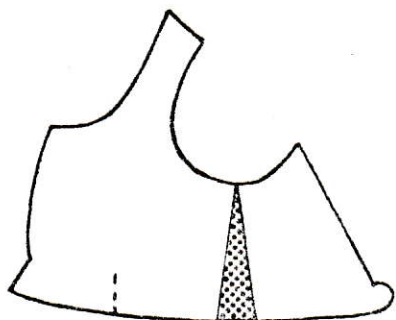

Lägg ut stycket slätt och lägg i en tygbit i den kil som uppstår.

NU ÄR FRAMSTYCKET ALLDELES FÖR STORT I MIDJAN....

LIVSTYCKE SOM SLUTAR I ELLER OVANFÖR MIDJAN....

Nåla in det mitt under armen från ärmhålet till nederkanten, så att det blir lagom. Framkanten kan även sneddast något.

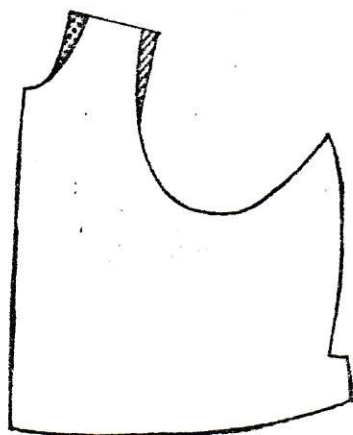
LIVSTYCKE SOM HAR SKÖRT MED KIL ELLER SPRUND....

Nåla in mitt under armen från ärmhålet till midjan.

Tag av plagget. Fortsätt med provningen till nederkanten. Inprovningen blir kilformad. Klipp upp sprundet mitt under bysten.

LIVSTYCKE MED SKÖRT SOM SAKNAR SPRUNG ELLER KIL....

kan man inte prova in så väl. Håll i stället in bubblan vid bysten med prickstickningen och håll ev. in i midjan med ett band på insidan.

URRINGNINGAR

OM HALSURRINGNINGEN PÅ EN VÄST ELLER ROCK ÄR FÖR SNÄV....

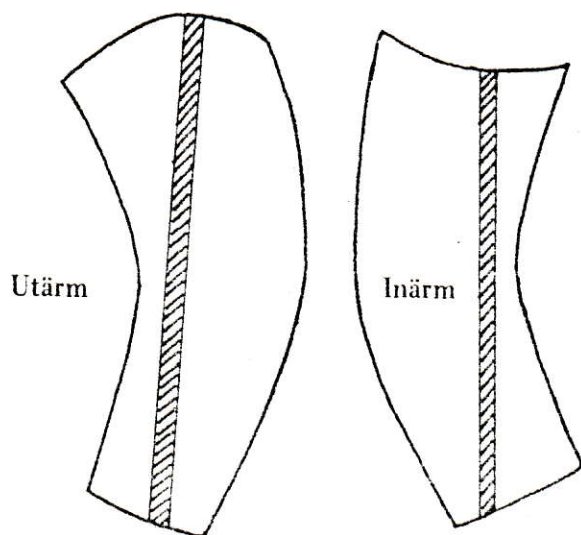
Ringa ur lagom. Samma bredd brukar vara lagom att lägga till ute på axeln.

Halsurringningen på livstycken och urringade tröjor måste avpassas noga efter stilen på plagget. Ärmhållet på västar brukar i regel lämna axelkanten fri.

KRAGAR

Kom ihåg att ha både skjorta och halskläde på när du provar en västkrage. Om du provar ett ytterplagg ska även västen sitta på. Börja att sätta på kragen fram och nåla på den så långt från halsen att det känns bekvämt. Det är särskilt viktigt att höga uppstående kragar inte ligger för tätt och skaver mot halsen eller kinden.

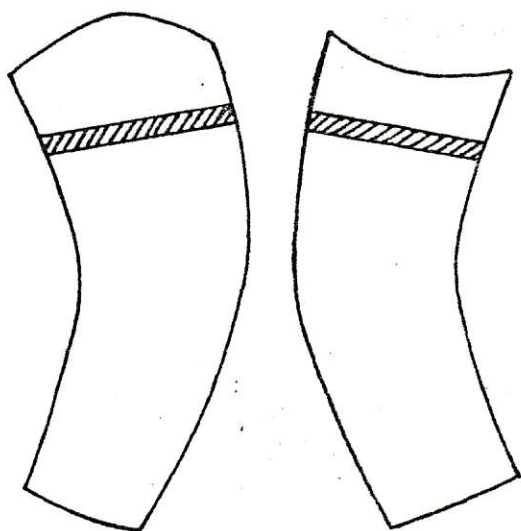
Öka på kragen baktill så mycket som fattas.

ÄRMAR

OM ÄRMEN ÄR FÖR SMAL....

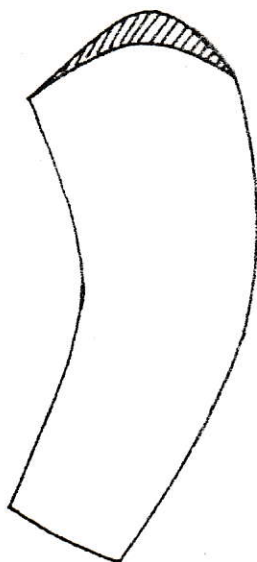
Klipp upp både in- och utärm och öka lika mycket på båda.

OM ÄRMEN ÄR FÖR KORT....

Sätt på ärmens så högt att svängen för armbågen sitter på rätt plats.

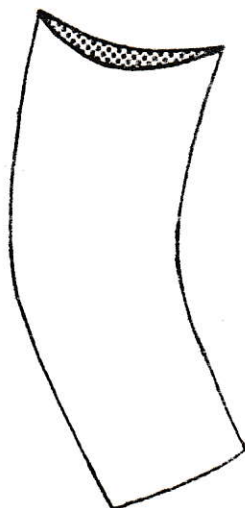
Om ärmens är så kort att den inte når upp till armhålan, klipp upp den tvärs över och förläng den.

OM ÄRMKULLEN ÄR FÖR LÅG.....

Ärmarna på gamla plagg brukar ha för låg ärmkulle för att passa vår tids människa därför att vi har rakare axlar än vad man hade förr.

Se på stilen på plagget om axelsömmen är nedhasad eller sitter uppe på axeln. Lägg till så mycket på ärmkullen som behövs för att den ska nå upp till axelsömmen.

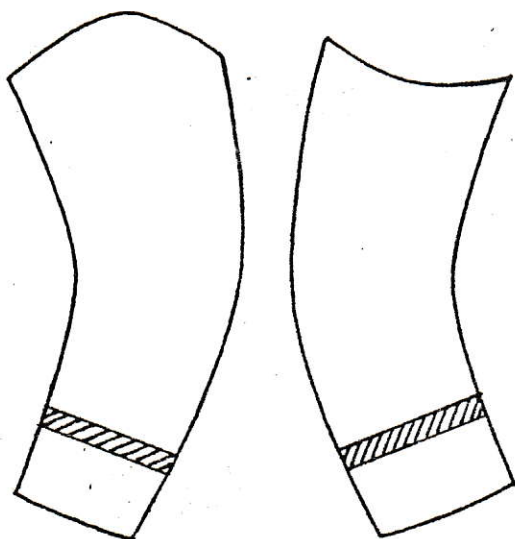

OM ÄRMEN NÄR FÖR HÖGT UNDER ARMHÅLAN.....

Ringa ur den lagom mycket.

OM ÄRMEN ÄR FÖR KORT UNDER ARMBÄGEN....

Klipp upp den tvärs över och förläng den så mycket som behövs eller längda den nedtill.

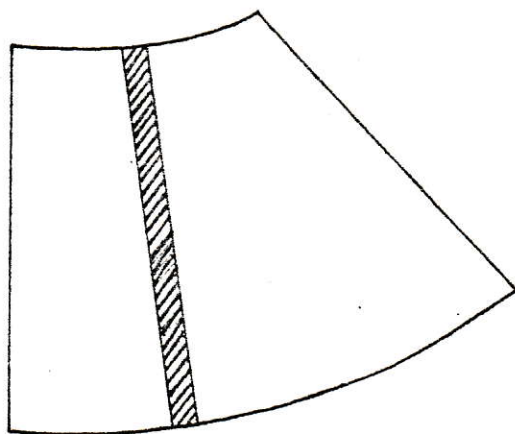

SKÖRT PÅ LIVROCKAR

Skörten provas på sedan livet provats helt färdigt.

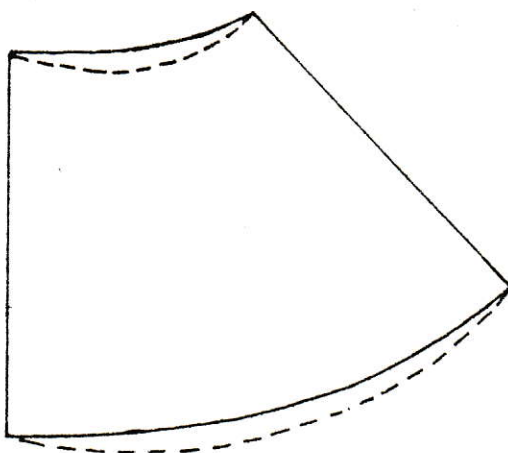
OM DU ÖKAT LIVVIDDEN.....

Öka skörtet lika mycket med en rak remsa.

OM INTE SKÖRTET FALLER SNYGGT.....

Ändra svängen upptill.

BYXOR

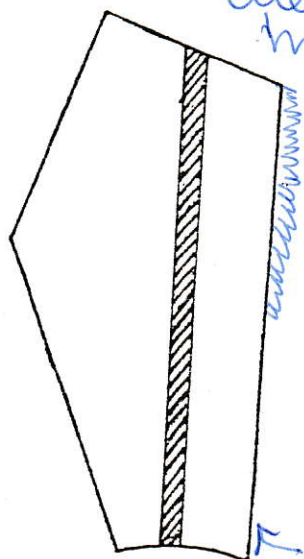
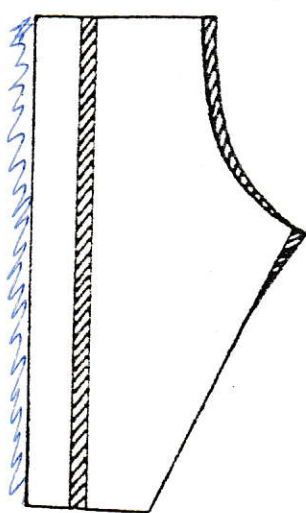
Tänk på byxans stil. Ska livgjorden sluta i midjan eller är det en hög livgjord o.s.v.?

Den raka grensömmen på bakstycket ska behållas. Byxan ska vara lite stor baktill så att man kan sätta sig utan att livgjorden dras ned för mycket bak.

Byxbenen ska vara ganska snäva. Inga »äppelknyckarbyxor»! Längden över knäer ska vara så väl tilltagen att man kan böja sig utan att byxbenet glider upp.

Höger ben

eller
här

OM BYXORNA ÄR FÖR SMALA.....

Klipp upp hela fram- och bakstyckena samt livgjorden och öka dem lagom mycket.

Vänster byxben ska sys 1 cm vidare än höger. Lägg till det i grenen och upp-till på inre bensömmen.

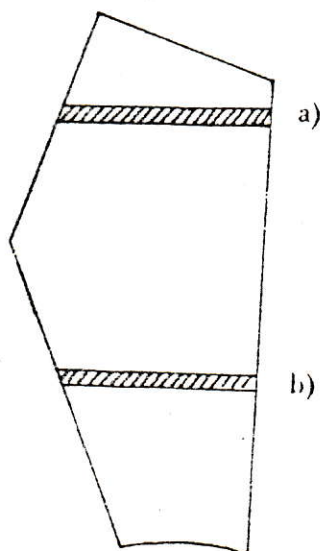
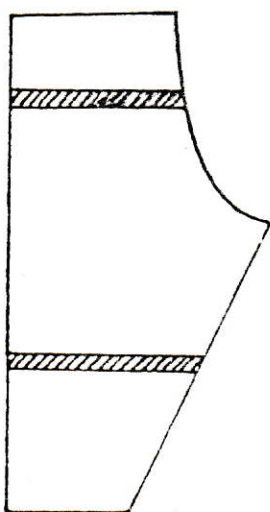
spikrak linje

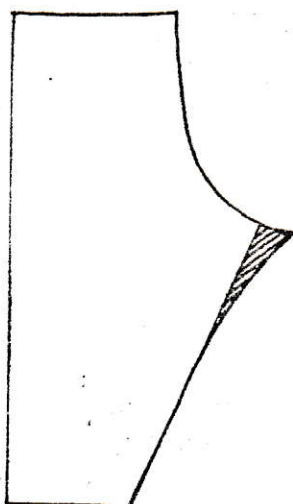
OM BYXORNA ÄR FÖR KORTA

a) I GRENEN

b) I BENEN

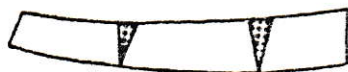
Klipp upp och längda.

OM BYXORNA DRAR IN I GRELEN.....

Ändra den främre grensömmen.

OM LIVGJORDEN STÅR UT I ÖVERKANTEN....

Gör små inprovningar på några ställen runt livgjorden så att den blir mera svängd.

OM SIDSÖMMARNA VRIDER SIG.....

Klipp upp där sömmarna ska vara.

KNÄLÄNGDEN.....

Knyt ett band lagom hårt runt benet under knäet. Fäst bandet bak i knävecket. Böj benet och sätt upp foten på en stol. Känn efter var bandet sitter skönt under knäet. Fäst bandet framtill.

Mät av längden på bandet för knälinningen. Prova in benvidden nedtill anpassat till knälinningen.

Märk ut benets nederkant från den bakre markeringen till den främre med en sneddad linje mjukt rundad över knäet.

Sätt handen vid knät lådan "ga" runt för siktigt
 Dra ner byxorna bak under knälinningen

Lisbeth Holmström

